

ANGELČEK

Priloga „Vrtcu“ in glasilo „Marijinih vrtcev“.

Št. 2.-3.

Ljubljana, febr., marc. 1919.

XXVII. teč.

Vneslav:

Ob zibki.

V mehki zibki,
v mehki zibki
dete spi.
Usta, nasek, rožna lica:
vse mu rdi.
In z ročico
snežnobeło
blodi po laséh —
mamico pa, mamico
spreletava smeh.

„Ah, kaj sanjaš,
ah, kaj sanjaš,
dete, vem.
Sanje tvoje, ljubke, sladke,
naj povem :

Iz neba so,
dol iz dalje,
prišli k tebi
angelci,
v biserne odeti halje,
pa so v kangelci
mlekce sladko ti prinesli,
mlekce belo —
pa te prosijo :

„Pij veselo
mlekce sladko,
mlekce belo!“

Ti pa v žaru sreče siješ,
sladko mlekce piješ —
angelček med angelčki.

Pa rekó ti
angelci,
ki prinesli mlekce belo
so ti v kangelci :

„Dete milo,
daj plačilo
nam za mlekce, -
mlekce sladko,
mlekce belo! — — — —

Daj zlató nam
svojih lâs,
daj nam ličce, očka jasna,
svoj srebrni glas!

— — — — —

Tvoja očka
kakor zvezdi
démo na nebo;
na nebo pripnemo
tvojih lâs zlató.

Tvoja očka, jasna, svetla,
zvezd bi bila kras,
kakor solnčni bi svetili
žarki tvojih lâs.

Kot nebeške cvetke gôrel
kras bi tvojih lic,
in ob glasu tvojem molčal
spev bi rajskih ptic."

Dete spi.
Usta, nosek, rožna lica:
vse mu rdi.
In z ročico snežnobelo
blodi po laséh —
mamici pa solnčno lice
sladek boža smeh.

Ivan Langerholz:

Sola lepega vedenja.

1. Doma.

Otroci, sedaj pa le z menoj! Bomo šli po nekaterih hišah pogledat, kako se kaj vedejo otroci. Videli bomo marsikaj dobrega. Take otroke bomo pohvalili in šli bomo dalje. Kjer bomo pa naleteli na kaj slabega, bomo pa vam in njim povedali, kaj ni prav.

Vstopimo kar pri Martinkovih.

Stric so prišli iz mesta na obisk. Dolgo se že nista videla stric in Martinkov oče, pa bi se rada malo porazgovorila. Pa ti jo priromplja takrat od nekod Martinkov Jožek in pripoveduje na ves glas, da je lačen. Komaj se vrata za njim zapró, že prisopiha tudi Katrica in vpije: »Mama, kruha, mama, kruha!« Mama ga ji odrežejo, Katrica pa že oddirja, še preden mama izpregovoré: »Kako boš pa rekla?« Zunaj nekje zamomlja par besedi, pa jih nihče ne razume. Komaj je pa Katrica zunaj, že prilomasti Tonček, ki si je roko malo narezal, pa joka, kakor bi ga že smrt davila in z jokavim glasom vpije: »Obvežite, mama, brž obvežite!« In tako gre dalje: vse ljubo popoldne se nadaljuje ta dirindaj. »Veš kaj?«, rekó naposled Martinkov oče stricu: »Pojdiva v vrhnjo sobo, tam bova imela vsaj malo mir.«

Ker učé tudi zmože človeka, se pri Martinkovih lahko marsikaj naučimo.

Kaj bi bili morali storiti Martinkovi otroci, ko so zagledali v hiši svojega strica?

Strica bi bili morali lepo pozdraviti in roko bi jim bili morali podati.

Dobro! Kdo je videl še kaj napačnega?

Jaz! Starše bi bili morali za vsako reč prositi. »Mama, prosim kruha!« — »Mama, prosim, obvežite mi roko!« Ne pa kar takó: »Mama, kruha!« Starše morajo otroci prositi, ne jim pa ukazovati.

Pa še nekaj! Zahvalil se tudi nobeden Martinovih nič ni.

Kako bi bil ti to storil, Tinček?

Rekel bi bil: »Hvala!« —

Nekaj je to že! Pa ti bom vendar malo popravil, kar si povedal. Meni ta »hvala!« ni nič posebno všeč. Zakaj pa ne? Prvič zato ne, ker ni zrastle na slovenskih tleh. To smo si prav brez potrebe izposodili od Nemcev. Drugič pa — prazna hvala in puhla repa, oboje ni nič vredno. Kdor vam kaj dobrega stori, kdor vam kaj pomaga, najsi bodo to že starši ali stric ali teta ali botri . . . vsakemu recite: »Bog vam plačaj!« To pa storite takoj, sami od sebe, na mestu, in ni treba šele čakati na opomin: »Kako boš pa rekel?« Pa razločno, glasno, ne samo kaj zagodrnjati!

Pa še nismo pri kraju.

Kadar je tujec v[hiši, naj bodo otroci mirni! Ni treba naprej in naprej letati vun in noter, pa motiti tujca. Včasih je treba res malo potrpežljivosti, če se tujec predolgo mudi, pa to ni nič hudega. Tudi otroci se morajo vaditi v potrpežljivosti. — Pa še eno: V hišo prihajaj mirno, ne pa s tako hitrico, kakor da se je oblak utrgal za Šmarno goro. — —

Sedaj pa stopimo naprej, k Postružniku. Minke ni doma, Slavko je odšel pa v šolo. Kar z mamó se bomo malo pogovorili in po hiši bomó malo pogledali.

Kako je lepo ta hiša snažna, pometena! Mama pa tudi ne morejo prehvaliti svoje Minke pa svojega Slavka. »Kako sem hvaležna Bogu, ker mi je dal take otroke! Minka je šla v prodajalno, čez četrto ure bo že doma, to dobro vem. Potem bo pa malo popazila na Janezka, da bom mogla kaj skuhati za družino. Popoldne bo šla pa v šolo. Tudi v šoli sta oba, Minka in Slavko, prav pridna.«

»Pa z Bogom, mati! Naj ostaneta vaša dva otroka vedno taka, kakor sta zdaj!«

Pa se brž malo pomenimo, kako vam je bilo vseč pri Postružniku. Minka že pomaga svoji mami pri delu: pometa, gre, kamor jo pošljejo, točno se vrača domov, varuje otroke . . . Za težja dela je seveda še prešibka; kar pa more, stori z veseljem. Tudi Slavko ni napačen. Kaj, če bi bili tudi vi taki: ubogljivi doma, pridni v šoli, če bi hoteli tudi pri delu malo pomagati? — Obetate mi pač, pa ne pozabite, da obljuba dela dolg.

Zdaj pa k Rodetu! Otroci so sami doma. Mirko razbija po tleh. Kaj neki ima? Orehe tolče in jedrca pridno nosi v usta. Pomagata mu pa Jožek in Petček. Vprašajmo ga, kdo mu je orehe dal.

»Nihče!«

»Kje si jih pa dobil?«

»V skrinji. Sam sem jih vzел.«

»Pa se mame nič ne bojiš?«

»Nič. Saj še vedeli ne bodo zato.«

»Ali se Ivanke nič ne bojiš? Kaj pa, če bi jim Ivanka povedala?«

O, Ivanka že ne bo nič povedala. Ona je pa .cuker kradla, pa smetano lizala.«

Ali ga čujete Rodetovega tatina? Poglejte jih, te sladkosnedeže! Sami so doma, pa skrivaj kradejo

in drug drugega prikrivajo pred mamó. Kaj, če bi jih vprašali, ali se Boga nič ne boje! Le pogledjte jih, kako jih rdečica greje. Sram jih je. Vsaj malo upanja je, da se bodo poboljšali. Vi pa glejte, da ne boste nikoli taki. Zapomnite si: Iz nepoboljšljivih sladkosnedežev vzrastejo tatovi! Slaba prihodnost! Vi pa hočete biti in ostati vedno pošteni. Ali ne? —

Stopimo še eno številko naprej.

»Oh, ti otroci! Kakšni so vendar! Kako se sovražijo med seboj! Pretepajo se, pljujejo drug v drugega, zmerjajo se, pa kakšne priimke si dajejo! Kakor Judje, ravno taki so! Kaj bo iz teh otrok!«

Takole tožijo pri Jurjevih. Tam je med otroki res več en prepír in dan na dan sovraštvo. Kako je to grdo! Bratje in sestre, otroci istega očeta in iste matere — še več — vsi so otroci božji, pa se tako strupeno črtijo med seboj. Celo pljujejo se! Nesnage! Življenje med takimi otroki je prava podoba, kako bo v peklú. Ali hočete res imeti pekel že na zemlji? Ne, ne! Kajne, da ne?

Če se vi, otroci, včasih res malo sporečete — mlada kri hitro vzkípi — tudi hitro odpustite drug drugemu. Potem bo svet za vas lep, potem boste že na zemlji uživali nebesa. —

Pri Kalanovih imajo pa bolnika. Francka je močno bolna. Ne vem, ali bi šli tja, ali ne?

No, pa vseeno stopimo, da bo tudi tam malo šole za nas.

»Trap, trap, trap! Bunk, bunk, bunk!«

Kdo pa vendar tako štokljá? To je pa eden naših? Ne eden, več vas je!

Francka molčí. Nič ne reče, čeprav ji že na obrazu beremo, da ji je zelo hudo. Hitro opravimo!

»Francka! Bog ti daj kmalu ljubo zdravje ali pa sveta nebesa.« — —

Sedaj, ko smo zunaj, pa par besedi.

Prav hitro smo se obrnili pri bolni součenki. Zakaj? Bolniku dolgi obiski niso ljubi. Lepo je, da bolnika obiščeš in potolažiš. Če moreš, le večkrat idi k njemu! Dolgo se pa nikar ne mudi. Vi, dečki, si zapomnite še to-le za pozneje: Jako neotesano je, če kdo v bolnikovi sobi kadi tobak. Sedaj, mislim, da tobakarjev še ni med vami. To je prav. Še bolj prav bi pa bilo, če bi se tobaka sploh nikoli ne navadili.

Z bolnikom le malo govori! Le najpotrebnejše. Ne govori ob bolniku preglasno! Varuj se vsakega ropotanja in štokljanja ne samo v bolnikovi sobi, ampak tudi zunaj nje. Vrata prav mirno zapri, ne pa tako, da se strese cela hiša. (Nadaljevanje.)

J. E. Bogomil:

S sabljo ali s plugom?

Srcu mu ni dalo miru — toliko časa je sitnaril tisti Megličev Slavko, da so mu oče naredili iz polena sabljico. Potem mu pa zopet ni dalo srce miru, da jo je popihal na vaško ledino, kjer se je zbirala mladina pozimi in poleteli pri svojih igratih.

Ali so ga postrani gledali njegovi tovariši tisti dan! Slavko — pa že tak junak! Komaj je jel trgati prve hlače — še do cvetja niso prišle — pa že hodi z bridko sabljico! Kaj bo šele, ko bo enkrat velik!

Slavko potolažen poslušā.

Slavko nastopa silno mogočno. Kar vidi se mu, da mu je zlezlo nekaj napuha v kuštravo glavo.

Toda — napuh hodi pred padcem.

Vaje na ledini se prično. Miklov Peter ukazuje. Otroci korakajo, tekajo, obstajajo, se obračajo, kakor ukazuje poveljnik.

Slavko je tudi med njimi. Ali kako je neroden! Sablje ne zna držati, pa se mu zapleta med noge. Slavko pade, otroci pa v smeh. Korakati redno ne more, kar teči mora za drugimi. Pa mu pravijo poredni nagajivci, da je »kužek«. To je pa zaničevanje! Slavko — pa kužek!

Nazadnje je že vsem napoti. Miklov Peter se razjezi in ga zapodi domov. Slavko ne more verjeti —! Solze mu pritekó iz oči — pomislite! — vojaku!

Slavko prijoka domov. Sestrici Milki pove, kako hudo so se mu zamerili na ledini. Kako so se iz njega norčevali, kako so ga zapodili, pa kako bi jih lahko bil, ko bi — — —

»Vojak, vojak!« je klicalo njegovo srce.

Milka je bila pa drugačnih misli.

»Slavko, nič ne bodi hud, če te ne marajo. Kar doma ostani, se bova pa doma igrala. Ti imaš konjička in voziček, jaz pa punčko in kuhinjo. Ti boš šel na polje, jaz ti bom pa doma kuhala. Ali ne bo lepo!«

Slavko potolažen posluša Milko. Popusti sabljo in poprime za konja. Orje njive, brana in seje in gospodari in kmetuje pozimi in poleti. In tako mu je boljše. Kaj sablja, kaj meč? Ljubi kruhek v miru — to je dobrota sveta!

Cvetinomiški :

Na sankah.

(Zimska slika.)

Ziv ogenj so bile njih oči in živa kri njih mlada, od veselja razpaljena lica: tam na belem, s snegom nadebelo pokritem bregu prijaznega holma, tam so rajali in imeli svoj zimski raj. In ni jih bilo malo, teh veselih, razposajenih zimskih svatov — cela truma se je sankala tam in je vriskala in pela in je slavila svojo mladost. Bila je tam Marlenka, tenka, visoka kakor jelka, belih, svežih lic, razpletelih kit, vsa drhteča od radosti . . . Kraj nje so pa tekale njene tovarišice. Najglasnejši izmed njih sta bili Darica in Tinica; vriskali sta, se smejali zimi in se sankali po bregu . . . Kraj teh živih metuljčkov so se pa prepirali Pavelček, Lojzek in nerodni Hinko. Vsak je imel lične sanke, vozil se je in je kričal . . . Stavili so pač med sabo, kdo bo hitrejši in urnejši, zakaj razgreta so bila njih mlada srca . . .

Vozili so se v dolino, lepo na sankah, drug za drugim. Šlo je navzdol kakor blisk, po lepi sneženi odeji, mimo dreves in mimo hiš in koč kraj drevja. Marlenka je rdela v obrazek in je zdajpazdaj zavela s svojimi rjavimi lasmi; Lojzek se je pa pri taki priliki vedno glasno zasmel in je zavriskal s svojim tenkim, visokim glasom. Kadar so bili v dolini, so se pa oddahnili in si otepli sneg z obleke. Marsikateremu se je bila prigodila kakšna nezgoda na prijetni poti; odletel je s sank v sneg in se lepó parkrat prekucnil ali se zadel v kakšno drevo. Posebno Tinica, mala, jasnooka, lepolična, in pa Hinko, sta morala doživeti

veliko sličnih nezgod. Po bregu navzgor so pa spet vlačili za sabo sanke, kričali in se smejali. Vsak se je hvalil, da je bil prvi v dolini in da je najhitrejši izmed vseh . . .

Tako so se sankali tistega lepega februarskega dne proti mraku. Od severa je pihal oster, leden veter, a otrokom ni bil mar veter: niso ga čutili na svojih mladih licih. Sankali so se navzdol in so vlačili zopet sanke na vrh holma. Večen prepir je bil med njimi, večen smeh in veselje zraven tega . . . Ves breg se je lesketal kakor z briljanti posejan, bel, prozoren, s sneženim, lepoblestečim pokrivalom. Na tem, z briljanti posejanem bregu pa so kričali in vpili mladi zimski svatje na urnih sankah . . .

. . . »Marlenka!« se je spomnil naenkrat Lojzek in jo nagovoril. »Daj, staviva, kdo bo prej v dolini, ti ali jaz? . . . Sedaj smo na vrhu, ravno prav . . . Drugi bodo pa počakali in gledali. Midva bova pa poizkusila čisto sama, kdo izmed naju je bolj nage! . . . Hočeš, Marlenka? . . .«

Lojzek je žarel prijetno v lica in je stopical, roké v hlačnih žepih, okrog Marlenke. Tovariši in tovarišice so stali naokrog in se spogledovali med sabo. Pavelček se je smejal tiho predse in je pomežiknil nenadoma Hinku; Hinko je zapazil Pavelčkov smehljaj in se je tudi sam zasmejal . . .

Marlenka, z razpletenimi kitami, se je okrenila naglo in ni pogledala Lojzka.

»Kaj misliš, da boš res prej doli? . . . Nikoli, veš.«

Mencala si je roké in se je vsela na sanke. Zavila se je tesneje v gorke jopice in se je nato obrnila.

»No, daj, Lojzek! . . . Nisem tako plaha kakor misliš, o ne . . . Videl boš, da bom prej v dolini . . . Pripravi se . . .«

Njen glas je bil čist in je zvenel kakor srebrn. Ko je sedela tako na majhnih, ličnih sankah, je bila podobna dobri, priljudni starčici, ki sedi na čelesniku, vsa upognjena in odeta z rjuhami . . .

Tudi Lojzek je skočil urno na svoje saní in je kriknil:

»Kar spustiva se, Marlenka! Pokazalo se bo, da sem jaz urnejši kakor ti. Tvoja beseda se ne bo izpolnila . . .«

Zasmejal se je in je pogledal Marlenko.

»Si gotova? . . . Kaj? . . . No, Hinko, šteje do tri!«

Med družbo razposajenih otrok je nastalo navdušenje. Vsi so se ozrli in zakričali.

»Šteje do tri, Hinko, šteje do tri! . . . Hitro!«

In Hinko je res štel:

»Ena, dve, tri! — —«

»Glej, da se ne prevrneš, Marlenka!« sta zakričali Darica in Tinica, obe hkrati.

»Lojzek, pazi, da se ti kaj ne prigodi!« sta zapvila Pavelček in Hinko in sta zrla po bregu navzdol. —

Lojzek in Marlenka sta drčala kakor streli proti dolini. Izprva sta se vozila vštric, smehljajočih, zardelih lic in nemirnih pogledov. Brzelo je navzdol, naglo, naglo . . . Jadralo je kakor dve veliki ptici tik nad zemljó . . . Dalje in dalje sta drčala, in že je bil Lojzek nekoliko spredaj pred Marlenko. Razdalja se je pa vednobolj večala: Marlenka na svojih sankah je zastajala, in Lojzek je pa drčal še hitreje . . .

»Moram ga dohiteti, moram; še je čas!« je speklo tedaj Marlenko, in pognala se je še bolj navzdol. Pred njo se je bleščalo. Vsenaokrog je ležala bela pokrajina — le navzdol, navzdol . . . Kakor globok prepad je zijalo pred njenimi očmi, in v ta prepad je bil že utonil Lojzek na svojih naglih sanéh . . . Marlenka ni

nič mislila, samo hitela je, hitela . . . In črna pika pred njo je tonila dalje in dalje — glej, saj ni še konca! —

»Sedaj gre bolj počasi — sedajle ga dohitim! . . .«
— Zadnja nada je napolnila Marlenkino srce, zadnja iskra poguma je vzplamtela v njem. Marlenka je napela vse moči in res je zdrčala hitreje po gladkem površju, in že je bila blizu Lojzka . . . Tedaj se je pa dvignilo črno in temno pred njo — butnilo je . . . udarilo . . . Marlenka je zajejala od bolesti in je obležala . . .

»Marlenka! Marlenka!«

S holma navzdol so pridrvili otroci. Tekli so bili na vso moč in so obstali pred velikim hrastom. Marlenkine sanke so ležale polomljene in prevrnjene par korakov naprej. Tik debla pa je napol klečala, napol ležala v snegu Marlenka s krvavim čelom in krvavimi nogami in rokami. Njen obraz je bil čisto bel, in njene oči so zrle prazno in topo na okrog. Objemali so jo dolgi lasje.

»Marlenka, ubožica, dvigni se, gremo domov. — O Marlenka, govôri, samo dihni! . . .«

Črna gruča je obsula na tleh ležečo. Tudi Lojzek je pritekel iz doline in je pokleknil pred Marlenko:

»Marlenka! Odpusti! . . . Jaz sem kriv, ker sem te spravil na to pot! . . . Odpusti, Marlenka, izpregovôri! Dihni samó . . .«

Marlenka pa ni odgovorila. Kakor mrtva je ležala, v sneg zakopana, na čelu je krvavelo, in krvavele so tudi noge in roke. Glasu ni bilo od nje — zdelo se je, da so krvave tudi njene ustnice.

Tinica se je sklonila k njenemu obrazu.

»Še diha . . . Dobro! . . . Sirota, kaj jo je moralo zadeti . . .«

»In kriv sem jaz!« je kriknil Lojzek in je glasno zajokal.

Darica je prijela Marlenko za roko:

»Marlen-ka!«

Za hip so se zganile Marlenkine ustne.

»Kje sem? ... Glava me boli ...« Otresla je lase.

»Ne boj se!« jo je potolažila Darica. »Domov te ponese. Povej, ali te hudó boli? ...«

Marlenka je pogledala.

»Hudó ... hudó ...«

Dvignejo jo s tal. Čisto slaba je Marlenka in se trese od mraza. Darica si jo naloži v naročje. Odene jo. Lojzek se pa okrene:

»Marlenka, saj mi odpustiš? ... Povej! ... Jaz sem kriv ...«

Darica kloni glavo globoko in posluša utrip Marlenkinega srca. Solze, ki tekó po njenem obrazu, kapljajo na njena lica in močijo njeno krvavo čelo. Marlenka odpre oči in se nasmehne ...

»Darica, ti dobra, pridna! ... Ali sem že doma? ...«

»Nisi, pa boš kmalu,« jo poboža Darica. »Kajne, da odpustiš Lojzku ...?«

Marlenka se nasmehne.

»Ne govori, Darica! Saj ni kriv Lojzek. Glava me boli, roké, nogé ...«

»Kmalu boš doma v gorki postelji, Marlenka!« pravi Darica.

Obrnejo se otroci in gredo proti domu. Darica stopa naprej in nese v naročju bolno Marlenko. Za njo gresta Tinica in Lojzek, zadaj pa Hinko in Pavelček ... Dolga je ta pot, vsa zasnežena in zametena. Mrak se večja, in burja brije silneje kakor prej ...

Na licih prej tako veselih otrok se lesketajo solze ...

Par tednov pozneje šele je Marlenka ozdravela. Sedela je sama v toplo zakurjeni izbi za pečjó in se je pogovarjala z dedom. Njena lica imajo zopet prejšnjo zdravo barvo in svežost.

Pa prideta k nji tovarišici Tinica in Darica in jo izprašujeta o tem in onem. Marlenka ima temne oči nalahno odprte in govori z njima le šepetaje, poluglasno, kakor v strahu.

»Ti je boljše, Marlenka?«

»Zdrava sem že . . . čisto zdrava.« —

Kakor pa je izgovorila, ji zdrkne zdajpazdaj debela solza po licih . . .

In pridejo k nji njeni prejšnji tovariši, tudi Lojzek pride . . .

»Marlenka, si še kaj huda? . . . Saj si mi odpustila, kajne?«

Marlenka se nasmeje.

»Ne bodi tak, Lojzek, nikar ne govori . . . Ti nisi bil kriv . . .«

Smeje se Marlenka naprej in zre v Lojzka z velikimi, temnimi očmi; Lojzek pa vé, da v Marlenkinem srcu — vkljub prestanemu trpljenju — ni nič srda in nič zamere.

O. E. B.

Naša kaša.

Naša mati kuhajo kašo,
mlečno kašo, rumeno-belo,
mi jih gledamo veselo —
radi imamo mamó našo.

Dviga se plamen — v piskru je živo . . .
kaša je sladka že zavrela,
z vonjem prijetnim nas prevzela,
mati pa gledajo ljubeznivo:

„Čakajte! Na oknu naj shladi se,
da se tečna skorja napravi!
Francka, po ata —! Sekajo v goščavi!“
— Steče sestra: „Ata, brž, mudi se!“ —

Smólnate roke osnažijo ata
tam, kjer potoček se odteka —
Francka vzame jopič — po smoli diši obleka,
a kaša diši kot cvetna trata.

J. E. Bogomil.

Popravljeni led.

Pomlad je silila v deželo. Južne sape so hotele za vsako ceno pregnati sneg in led raz površje zemlje. Kakšno škodo bosta pa vsled tega trpela Kosirnikov Makselj in Repnikov Jožek, seveda nihče ni vprašal. Tako lep led je bil tam na Repnikovem travniku, tako gladek in tako čist! Koliko veselih uric sta preživela na njem! Koliko sta pa tudi čevljev strgala — kdo ve?

Ravno popoldne tistega dne pred Sv. Gregorjem je prodrla voda skozi ledeno skorjo in je nastopila čez ves led. Ali naj bo res zdaj konec veselih dni? Kako žalostna se vračata Jožek in Makselj z leda! A hipoma se Jožku zasveti lice, jasna misel mu šine v glavo. Edino to bo morda še rešilo led in prijetno zabavo na ledu!

»Makselj!«

»Kaj je?«

»Veš, kaj bova naredila?«

»Kaj pa?«

»Led bova popravila, pa bo še dober.«

»Popravila? Kako popravila?«

»Iz naše apnenice bova vzela led, pa bova zamašila tisto luknjo, ki jo je naredila voda na travniku.«

»Samo, če bo kaj pomagalo.«

»Bo pomagalo, bo; saj mora. Zvečer bova naredila, ko bo bolj mraz, pa bo led hitreje zraven primrznil. Jutri bo že vse dobro.«

»Pa se bova spet drsala!«

»Drsala! Sedaj pa kar na delo! Ti pojdi domov po svoje sani, da bova led zvozila na travnik.«

Makselj odide domov, Jožek gre pa iskat dveh primernih kolov, da bosta ž njima dvignila led iz apnenice in ga naložila na sani.

Ledena plošča v apnenici pa ni tako lahka. Ali sta stokala, preden sta jo naložila! In pa led je bil mrzel! Toda misel na prijetno zabavo na travniku je fanta krepila, da nista omagala.

Previdno sta zvozila led na travnik. Ko se je pa pričelo mračiti, sta že pričela oba mojstra s svojim delom.

Najprvo sta zadelala luknjo ondi na gornjem koncu ledišča, da ne bo mogla voda na led. Potem sta pregledala z mojstrskim očesom ves led, če ni mogoče še kje drugod kake luknje, kjer bi lahko prišla voda na led. I glej, tam na spodnjem koncu drsališča tudi zija precej velika odprtina. Tam se odteka voda, da zopet izgine pod led. Dobro, da imata še dosti ledu!

Ko je vse narejeno, odideta zadovoljno vsak na svoj dom. Česar nista mogla narediti sama, bo že ponoči napravil sam mraz. Drugi dan bo pa zopet veselje na ledu. S to mislijo sta se vlegla k počitku. In s to mislijo sta zaspala in zasanjala. Kako lepo se drsata na popravljenem ledu! Uhu!

Ponoči je pa marčev jug napravil Jožku in Makseljnu na ledu še novo škodo. Močan deževen naliv, ki se je pridružil jugu v pomoč, je spravil ves travnik pod vodo. O led, o drsališče, kam si izginilo!

Ves trud, vse popravilo je bilo poslej zastonj.

Hvala. Božu, da ta izguba ni bila prevelika. Jožek in Makselj sta jo lahko in kmalu prebolela. Da bi le nikdar hujšega ne poznala!

J. E. Bogomil:

Zimski večeri.

Dolgi so zimski večeri. Sam mrak in sama noč. Dneva pa ravno toliko, da ob ime ne pride.

Dolgi so zimski večeri, dolgočasni pa samo včasih. Robarjev Tonček pravi, da mu je samo takrat dolgčas, kadar se mora učiti. Zato pa že tudi »vse zna«, komaj knjigo malo odznotraj pogleda. Seveda je pa za svojo učenost včasih tudi zaprt, toda takrat ni kriv Tonček, ampak gospod učitelj, ki tako čudno vprašuje, da mu Tonček ne zna in ne more odgovoriti. Pa Tončka vprašajte, če ni res!

Pa sem jo malo zavozil. Tončka sem vam začel tožiti, namesto da bi vam kaj povedal o zimskih večerih.

Naj vam torej povem, kdaj zimski večeri niso dolgočasni.

Takole, kadar pride »Angelček« v hišo, je že prijetno par večerov. Tonček ga hitro pregleda, prebere povesti in pesmi, najdlje se pa včasih ubija z zadnjo stranjo. A ker ljubi svoje življenje, zato prepusti rad ubijanje drugim. Sam najrajši uživa čast, drugi pa trpe zanj in za njegove uganke. Med rešilci je pa Tonček rad, a rešijo ga le drugi.

Pa kdaj je še prijetno pozimi? Takrat, kadar otresejo stari oče pepel iz pipice, pa začno: »Enkrat je živel en kralj, ki je imel tri sinove...« Da bi vi videli Tončka, kako takrat posluhne! Bog varuj, da bi vmes kdo zakašljaj; saj je še z očmi treniti skorajda prepovedano.

Takó-le!

Robarjeva teta Katra pa tudi marsikaj vedo in znajo. Tako so zadnjič enkrat kazali otrokom, kaj znajo pri luči narediti s svojimi prsti na roki. Samo prste na roki je treba prav zložiti, primerno upogniti, pa se pokaže na senci tako lepa podoba, da je veselje: zajček, pasja glava, plavajoča raca, človeški obraz, mož s klobukom na glavi in še druge reči.

To je pa zopet nekaj za Pepico s prstkom v ustih in za Marico s punčko in za Tončka Robarjevega! Joj, kako bi se rad naučil, kar teta znajo! Koliko je že teti ponudil, da bi ga naučili! Nožek, konja, ki mu ga bo prinesel znabiti sv. Miklavž, krono, ki jo bo dobil znabiti od botra: vse bi dal, samo da bi ga teta naučili. Pa kako medéno jim prigovarja, da bi jih omečil.

Svete Lucije dan pa naši ljudje malo bolj praznujejo kakor druge delavnike. Tisti dan lani je bil pa ravno čas, da so teta začeli kazati svoje skrivnosti. Ali so jo spet gledali Robarjevi trije, najbolj seveda Tonček. To bo veselje zvečer, ko bo lahko sam pokazal, koliko zna! Seveda prvi večer ne gre še vse čisto gladko. Kje pa pade kdo mojster iz nebes? Vsake umetnije se je treba učiti. V dobrih štirinajstih dneh bo že šlo tudi Tončku vse drugače.

V dolgih zimskih večerih je res potrebno malo poštene zabave. Preveč pa tudi ne.

Robarjev in drugi Tončki: ne pozabite tega! Šola mora biti prva, potem šele zabava.

—c.

V škrlatinki.

Mene tako zebe, mati. Pokrijte me z odejo!
Tako, tako! Še me zebe . . . še . . . Tam
od okna . . .«

»Okno je zaprto, dete . . .«

»Odprto je, mati, o tam odprto . . .«

»To je samo ono okence tam zgoraj, da uživaš
sveži zrak. Zdravnik je zapovedal . . .«

»Mene tako zebe, mati! Še huje me zebe kakor
takrat, ko sem padla v ribnik.«

In sključena pod odejo se deklica vsa trese.
Stiska¹ se v mehke, tople, višnjevaste gube odeje.
Njene sključene roke pomikajo odejo na razvneto
glavico, na velike, razširjene zenice, ki se kar leske-
tajo v vročnici, kakor bi se hotele skriti pred ledeno
prikaznijo — trepetajo ter sedaj pa sedaj opazujejo
odejo . . .

»Mati, odprite okno, ker me hoče zadušiti . . .«

«Okno zgoraj je odprto; onega spodaj pa ni moči
odpreti. zakaj zunaj je hladno, ker piha veter. Pót te
zaliva, otrok moj, opihal bi te in prehladila bi se . . .«

»Jaz se ne prehladim, ne, ker me tako peče . . .«

»Kje te peče? Kje?«

»Tu nad srcem me peče . . . Pa tudi v grlu in
v glavi . . . Zdi se mi, da sem v peči, mati . . . Moja
glavica je vroča kakor v peči, pa tudi prsi . . . vsa
sem kakor v peči . . . Dimnikar je zamašil peč . . .
Zadušim se, mat; odprite okno spodaj . . . Mati! . . .«

»Takoj, dete . . . takoj . . .«

»Oče? Kje so oče, mati? Zakaj ne pridejo oče? Gotovo so jih ubili razbojniki, vi pa ste prosili Boga, naj bi jih ne ubili.«

»Zakaj ste molili, mati, zakaj? Povejte mi, mati!«

In od strahu in vročnice razširjene zenice otrokove zró topo iz glavice, osenčene z jasnim povesmom las, ki jih zaliva pót vročnice in strahú. Medle, vsled bolezní shujšane roké se nekam upirajo, a iz ust, izmučenih od škrlatice, prihaja prestrašen klic: »Razbojniki! Mati! Beživa! Beživa! Mati! Mati!«

»Vidiš, dete, kako je dober Bog! Uslišal me je, in danes se že počutiš bolje. Še boš zdrava, zdrava, in kadar vstaneš s postelje, pa bo toplo vreme, pa odideva na vrt, trgat cvetic. Ondi boš poslušala, kako popevajo ptičke, kako brenče čebele, potem pa pojdeva po gobe v gozd, kjer tako šumé drevesa. Kaj ne, dete?«

»Prav, mati, prav! Pa povem dedu bajko o volku in o onem vrlem dečku, ki je ubogal angela. Jelite, naj mu povem? Kaj? Ali mar ne?«

»Poveš mu, dete, poveš . . .«

»Samo recite, mati, dedu, naj bi se toliko ne jokali, ker imajo tako slabe oči, ki že itak slabo vidijo, pa ni treba da bi še pretakali solze, ker so oči že tako revne. Kaj ne, mati? Ni treba? Kaj? Povejte jim! Kaj ne, da jim poveste?«

»Povem jim, dete, gotovo jim povem . . .«

»Čemu govorite tako tiho, mati?«

»Tiho? . . .«

»Usta se vam premikajo, pa nič ne povedó. To je čudno . . .«

»Dete!«

»Kaj vam je, mati? Povejte! Kaj? Vi ste bolni; ne morete govoriti, samo ustnice se vam gibljejo. Ali ste bolni?«

»Dete moje, dete! . . .«

»Tudi oče govoré, a jaz jih nič ne slišim. Ded govoré . . . Tudi maček odpira gobec, pa jaz ne čujem mijavkanja. Jaz ne čujem ničesar, mati, čisto ničesar, ničesar.«

»Dete moje, dete! . . .«

»Tako mi šumi v ušesih, mati, kakor takrat, ko je šumel veter v onem gozdu, kjer rastejo gobe. In v tem ušesu mi doni neprestano brenčanje čebel, pa tudi hrošči godejo in zlate muhe, ki so tako popevale, ko smo želi oves. Takrat je bilo tako vroče in hotelo je deževati.«

»Jaz vidim, mati, da vi govorite. Dà, dà. Le gibljite z ustnicami . . . Jaz vidim . . . Rekli ste: Bog! . . . Recite še enkrat, recite! . . . Sedaj pa ste izrekli besedo: oče. Še enkrat, mati, še enkrat . . . Sedaj pa pravite: Zofka! Govorite, mati, govorite! Premikajte ustnice . . . Še, še . . . Jaz vidim, vidim . . .«

Kako je ime, mati, temu metulju, ki se je vse del na bezeg, tako lepo rumen s črnimi pikami? Naliskan je v knjigi, in vi ste mi enkrat povedali, kako se imenuje.«

»Kraljevi plašč.«

»Kako?«

»Kra-lje-vi plašč.«

- »Pláč . . . plač . . .«
»Kraljevi plašč . . .«
»Še enkrat povejte, mati, ker jaz ne morem.«
»Kraljevi plašč . . .«
»Pláč . . . Ne morem, mati, ne morem . . .«
- *

»Mati, kako se imenuje ono drevo, pri oni hiši na polju, kjer je sveto razpelo! Kako se imenuje, mati?«

»Lipa.«

»Kako?«

»Lipa . . .«

»Aha! Lipa! Da, da! Lipa, lipa, lipa . . .«

»A one muhe hudobne, ki so opikale takrat očeta. Kako se imenujejo?«

»Čebele . . .«

»Kako?«

»Če-be-le . . .«

»Še enkrat, mati, še enkrat . . .«

»Če-be-le . . .«

»Ni mogoče, mati, ni mogoče . . .«

*

»In ono veliko, kjer prebiva Bog, kako se imenuje?«

»Nebo.«

»Kako?«

»Nebo.«

»Kako?«

»Nebo.«

Pod dolgimi, črnimi trepalnicami, ki so delale senco temnovišnjekastim, čudovito razširjenim očem deteta, so se zalesketale debele solze. Pritrkljale so

in stekle navzdol po zalem ličecu, izhujšanem vsled bolezni, kakor kaplje po jesenski cvetki, ki jo je osmodil jesenski mraz.

Velike, pekoče, svinčeno težke solze so padale tudi na materine prsi. Kapljale so na njeno srce, sikale, cvrčale ter ugašale plamen življenja . . .

J. Meherov :

Otroku.

Bog ti daj
stotisoč sreč,
ôtrok moj!
Tvoja očesca gledam:
v duši se moji jasni.
Ličece tvoje pogladim:
vse razbežé se skrbi.
Tvoja usta poljubim:
vséli se v dušo mi raj,
ki sem ga sam užival nekđaj.
Bog ti daj
stotisoč sreč,
ôtrok moj!

Neumna Liza.

(Ruska pravljica.)

Živel je kmet, ki je imel lepo, pa zelo neumno ženo. Ko ga nekoč ni bilo doma, je prišel neki popotnik mimo in je poprosil ženo za kosilo. Žena mu je dala kislega zelja in je tožila, da zelje ni dobro. Ona je pač mislila na rastoče zeljnate glave, nasprotno je pa mislil popotnik, da govori žena o kislem zelju. Zato ji reče: »Vi ga morate dobro zabeliti s svinjsko mastjo!« — Ko je popotnik odšel, je šla kmetica v kaščo, prinesla velik kos posušene slanine, to razrezala na majhne kose in obložila z njimi zelnate glave na vrtu, misleč, da se bodo glave sedaj bolje razvijale. Sosedov pes je pa kmalu zavohal to slanino, pa je prišel naglo na vrt in pričel pobirati kose ob rastlinah in jih žreti. Nad tem se je pa kmetica silno ujezila. Ujela je psa, pa ga peljala v kaščo, privezala prestrašeno žival za pipo s pivom napolnjenega soda in začela neusmiljeno pretepati ubogo žival. Pes je začel seveda vleči konopec in je ves divji skakal semintja tako dolgo, da se je izpulila pipa. Pes s konopcem in pipo jo je odkuril.

Kaj pa sedaj? Neumna Liza je stekla za psom in mu z veliko težavo iztrgala pipo. Ko se je pa vrnila v kaščo, je bilo pa že vse pivo izteklo, in tla so bila vsa mokra. Tedaj ji je pa padlo v glavo, da je v zaboji še nekaj lepe pšenične moke. Vzame torej moko in jo potrese po tleh, da se tako posuši pivo. Ko pride kmet domov, ni bilo ne slanine in ne piva in ne moke več.

Marijin

zvonček.

Jak. Soklič:

Na Svečnico.

(Prijatelju v spomin.)

Vsako leto mi prelepi praznik Svečnice obudi spomin nate, moj mili prijatelj iz dni zlatih otroških let, dragi Matejko, ki že tako dolgo uživaš neizkaljivo srečo božjih izvoljencev . . .

Začela sva isto leto hoditi v šolo. Čez rame šolsko torbico, sva hodila vedno skupaj v precej oddaljeno vas. Po poti sva trgala rožice in lovila metulje. Tudi v šoli naju je gospod učitelj posadil skupaj, ker sva bila zelo majhna, v prvo klop. Matejko je bil jako priden, in kadar je gospod učitelj ali gospod katehet koga pohvalil, je bil med pohvaljenimi gotovo Matejko prvi.

V drugem razredu je bilo; štirinajst let je od tega. Bilo je pozimi — na Sveti večer. Z Matejkom sva šla k polnočnici. Nazaj gredé nas je pa zajel snežen vihar. Bilo je grozno —. Drugi dan sem moral v cerkev sam — Matejko je obolel. Ponoči se je prehladil.

Vdano in potrpežljivo je trpel hude bolečine. V prsih ga je dušilo brez prestanka. Kašelj se ga je loteval uro za uro. Šel sem ga obiskat. Revček je bil že čisto upadel, rdečica je izgínila z njegovih lic, oči so mu bile udrté. A še vedno se je smehljaj. »Nič mi ni dolgčas,« je rekel. »Sestrica mi čita ‚Zgledé bogoljubnih otrok‘, včasih pa tudi sam čitam. In rožni venec moliva z mamico.« Hud kašelj se ga je tedaj polotil — Matejko se je pobožno pokrižal in uprl pogled na steno k Materi božji, obdani od množice otrok, ki jih blagoslavlja. »Če bom umrl, bom pa prišel med te.« In pokazal je na sliko.

Otroci smo se veselili vsako leto Svečnice, da ponese mo male svečke blagoslovit v cerkev. Tisto leto se je tudi bližala Svečnica. A Matejko je bil vedno bolj slab. — Nekoč mi je pokazal jako lepo svečo, ki mu jo je bila podarila dobra mamica. Z veseljem je pravil: »Mamica so rekli, da bom na Svečnico gotovo že čisto zdrav in da bom takrat nesel s teboj blagoslovit to svečko.« Tudi jaz sem si izprosil svečko in pogovarjala sva se, kako bo na Svečnico. In res se je zdravje Matejku pomalem vračalo.

Pa glej — na Svečnico je zazvonilo mrliču. Matejko je umrl. Huda boleost mi je stiskala srce, ko sem stal na ta sveti praznik ob mrtvaškem odru milega prijateljčka. V rokah je držal križ, a roke mu je ovijal rožni venec, poleg njega je pa ležala lepa svečka. Ni je hotel dati nikomur iz rok in ko je umiral, so prižgano stisnili v njegove roké. — Vsi otroci smo šli potem za pogrebom. Ob odprti jami so nam pa gospod katehet tako izpregovorili:

»Umril je naš najboljši učenec, vzor pridnosti in pobožnosti. Marija je sprejela na svoj praznik tega otroka k sebi. Zadnja Matejkova želja je bila, da bi mogel nesti svojo svečko v cerkev ta dan. A ni se mu izpolnila ta želja. A več mu je podelil dobri Jezus. Sprejel ga je k sebi, da v nebesih obhaja ta praznik. — Glejte, svečka gori in samo sebe uniči Bogu v čast, zadnji njen utripljaj gori v čast božjo. Tako lahko rečem tudi o Matejku. Njegovo življenje je bilo vse posvečeno Bogu. Vsak utripljaj je daroval Bogu. Kakor je on hrepenel v cerkev, tako hrepenite vi v večno radost nebeško. Vaše življenje bodi vedno darovanje Bogu. Naj bodo vaša srca kakor čisto bele sveče, ki goré pred Bogom in žrtvujejo svoje življenje Jezusu v čast.«

J. E. B.:

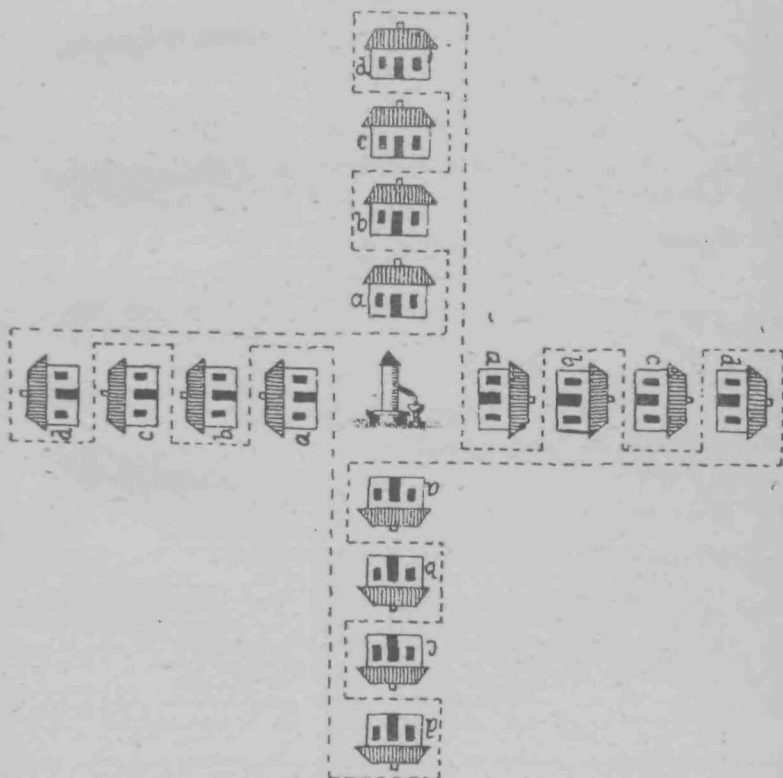
Skrivnostno pismo.

Blaže N. (imena ne povemo, da ga ne bo sram) je dobil za god čudno pismo. Tri dni ga je prebiral, pa ga ni nič razumel. Ves srdit je že hotel pismo sežgati, a končno mu ga je le njegov brat razrešil. Glasilo se je pismo tako-le:

O, Blaže N!

Kidajo mu do brane. Bes! Ada, mir! Nomu teče v Alo. »V.« je srca!

Kako bi vi to pismo razjasnili?

Rešitev.

»Čudni zid« v 1. številki. »Angelčka« so prav postavili: Jenko Metka, Jenko Rozalka, Berčič Katka, Velgemat Francka, Hafner Minka, Hafner Ivana, Porenta Lojzka, Krelj Ančka, Logonder Ivana, učenke uršulinske ponavljalne šole iz Stare Loke; Šolar Martin, Hribar Franc v Boh. Srednji vasi; Bohanec Franc v Mariboru; Angela Gospodarič, Pavla Gramc, Hermina Polanc, Helena Vrhovc, učenke v Radečah; Mulec Alojz, dijak v Mariboru; Žepevec Ana, Bojanc Marija, Colnar Nežka, Mikec Ana, Teropšič Marija, Mišnjak Malka, Lenart Franc-ka, Lukšič Micika, Povše Francka, Bralc Ančika, učenke v Šmihelu pri Novem mestu; Zmagoslav in Leo Pipan v Ljubljani; Justina Sušnik, Prevalje, Koroško.

Uganke.

Kaj naredi vsakdo, ko iz postelje vstane?

Prazen prostor.

Kadar jih postavijo na noge, gredo po glavah. Kdo?

Zebji.

Poznam travnik, ki se šele potlej pokosi, ko je pod snegom. Kateri?

Brada.

Dokler sem pri gospodarju, mu nič ne pomagam. Potlej pa, ko me odda. Kdo je to?

Denar.

V leseni hiši leži, v stekleni gori, v meseni nori. Kdo je to?

Vino v sodu, v steklenici, v človeku.

Kar nosi gospod, to nosi tudi gospóda. Kdo je to?

Podplat.

Krevljast je, pa ravnim ko sveča noge seka. Kdo je to?

Srp.

Česa ne more človek o sebi povedati?

Da je umrl.

Letnik 1918, »Vrtec« in »Angelček«, je popolnoma razprodan. S hvaležnostjo in proti odškodnini vzame upravništvo (Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 80.) nazaj ves letnik, od posameznih številčk pa »Vrtec št. 8.-9., »Angelček 5.-6.

»Angelček« stane 2 K 50 v na leto. Izdaja društvo »Pripravniški dom«.
 Urednik: Jožef Volc, župnik na Rovih. Oblastem odgovoren: Ludovik
 Tomazič. Za upravništvo: dr. Jožef Demšar, c. kr. profesor v Ljubljani,
 Sv. Petra cesta št. 80. Natisnila »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.